

Izhaja vsaki četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 48.

V Mariboru 26. novembra 1868.

Tečaj II.

Slovenski tabor pri Šempas-u na Goriškem.

(Dalje.)

O 5. točki: Naj se vraduje v škofijskih in sploh crkvenih uradih po slovenski, govori g. Klavžar, dež. uradnik na goriškem tako-le:

Duhovščina se je od nekdanj upirala vsemu potujčevanju; stala je trdno in stoji še dandanas za narod.

Ko se je v krvavem letu 1848 sopet obudilo narodno čutje, ko so se jeli tudi po vseh naših pokrajinah čvrsto gibati Slovenci in krepko in stanovitno tirjati svoje pravice, — vzdignola je tudi naša duhovščina svoj glas z ljudstvom, in ta glas ni popolnoma potihol tudi tedaj, ko je vlada sopet ustavo preklicala in nam vse tiste pravice in prostosti nazaj vzela, s katerimi nas je le toliko božikala, da smo sopet krotki in poblevni postali. — Ne! tudi po 1849 l. je naša duhovščina narodu zvesta ostala in skrivno pa skrbno je gojila tisto sveto iskro, katero bi nam bili tuji, sovražni elementi tako radi udušili in za vse veke pogasili.

In ko so nam časi sopet nekoliko ugodniši prihajali, jela je tudi naša duhovščina ono sveto iskro vzbujati in čedalje bolj pihljati, da se je do žarečega plamena vnela, ki šviga zdaj iz naših src, navdušenih za dom in za mili naš narod slovenski.

Kar velja pa o naši duhovščini sploh, to ne velja tudi o slovenskih škofijstvih ali prav za prav o škofijstvih na Slovenskem. Tem imamo marsikaj očitati. In da govorim posebno o našem škofijstvu, — očitati mu moramo, da je predolgo molčalo in se nevednega delalo, ko so v čisto slovenske Brde vhajali italijanski duhovniki, ki si niso upali ali celo niso smeli služiti v lastni domovini; v Brdah pa so za prostovoljno darilo z laškim podukom zasajali laški duh in laške vraže, Slovenci! ozrite se na britko Dolenjo in Biljano, in prepričate se, da resnica ne laže.

Očitati moramo našemu škofijstvu, da se je prezgodaj udalo tam, kjer na spodnjem Krasu tako imenovani Bežjaki prebivajo, prepustivši, da se jim je jelo pridigati v laškem jeziku. Ni davno še, kar se je tam sploh le slovensko govorilo, — sedaj so se Šmartinci popolnoma izneverili svojemu narodu, postali so pravi bežjaki ali narodni pankrti.

Očitati moramo našemu škofijstvu, da je še te dni poslalo laškega duhovnika — in ravno Bežjaka na slovenskem Kras, — duhovnika, ki le za silo slovenski lomi, po duhu je pa vseskozi Italijan — in podelilo mu je tako službo, katero si je želel marsikteri vreden slovenski duhovnik.

Očitati moramo pa vsem škofijstvom na Slovenskem sploh, da uradijo večidel le v tujih jezikih. Menijo sicer, da je že zadosti, da se rešujejo naše slovenske vloge v slovenskem jeziku. Častiti gospodje, zelo se motite! Slovencu ni nikakor zadosti, da se mu jegove pravice le po koščekih nametujejo; — on hoče, on tirja vse, kar mu po pravici gre pred Bogom in pred svetom!

Očitati moramo škofijstvom na Slovenskem, da je menda jih upliv, da so ona kriva, da uradujejo sploh vsi podložni crkveni uradi v tujih jezikih. — Slovenec! na slovenski zemlji rodili so te slovenski stariši: slovenski mašnik te je krstil; slovenski botri so ti pri krstu pričeli bili, — pa pri vsem tem spričuje se ti krst v tujem jeziku. — Slovence!

Izmed slovenskih hčeri izbral si si nevesto in peljal jo pred oltar; slovenski mašnik vama je lepo zvezo blagoslovil, slovenski svati so vama kot priče na strani stali; — vsi ženitvanski spisi pa so pisani v tujem jeziku. — Spričuje se nam Slovencem obnašanje, spričuje se nam ubožstvo in še marsikaj drugega — vse le v tujem jeziku.

Ali to so krivice, ki se gode slovenskemu narodu, in tem več in očitniše so te krivice, ker ga ni sposobnišega jezika za crkveno uradovanje na Slovenskem, kakor je ravno slovenski jezik čisto katoliškega naroda; in te prednosti nima menda nobeden drugi jezik na svetu.

Da se nam pa te krivice gode, kriva je zraven tudi stara navada in navada je železna srajca. Opomnim pa visokčest. škofijstva in duhovščino sploh, da ravno ona nam vsak dan pridiga, da kdor v krivicah zastaja in se ne da poboljšati, temu se ne odpusti greh, ni na onem svetu.

Zatoraj, škofijstva na Slovenskem! zarotnjem vas v imenu našega tabora, v imenu celega slovenskega naroda, bodite nam pravična, postavljajte nam vrle si-nove matere Slave, vredne slovenske duhovnike posebno na naše meje — ker tam je nevarnost in zato potreba — uradujte nam Slovencem slovenski in velite vsem vašim podložnim crkvenim uradom, naj tudi tako store — znebite se zastaranih navad — in slovenski narod vam radovoljno in veselo odpusti — vse stare grehe.

Tudi to resolucijo sprejme tabor soglasno.
(Konec prihodnjič.)

Naše narodne pesmi.

Spisal F. Kočevar.

Naš junak se bije le na Dunaju v častnem dvoboju, inace pa proti Turkom. Turški napadi na naše pokrajine so bili neposredni povod celi kitici naših naj lepših narodnih junaških pesmi ravno kakor pri Srbih in Hrvatih. Koga ne strese po vsem mozgu, kadar bere v narodni pesmi:

Nicoj je Turek ropal	Mi ukradel mojo ljubo,
Nicoj v temni noči;	Prav milo mi je vpila
Ubil mi oča mater	Ko so jo Turki vezali itd.

In mojo mlaj sestrico;

Ali pa ko sestra brata praša:

Kaj je to prot izhodu?	Al je to živi ogen?
Kaj je to prot izhodu?	Al je to krvavo morje?

brat odgovarja:

To je ne živi ogen,	Turki gredo z izhoda,
To je ne krvavo morje,	Glavce sekal' dopoldne
Turki gredo z izhoda	Glavce šteli popoldne itd.

Sploh pravi narodna pesem, da je „Turek hud, ali jegova mati še huja“. Našemu junaku je večidel Marka ime. In brž ko ne je naš Marka in srbski kraljevič Marko, sin kralja Vukašina, ki je živel koncem 14. stoletja, ena ter ista oseba, zakaj včasih se naš junak zove celo Marka kralj. Pa tudi po sadržaju se mnogoteri naši junaški narodni pesmi pozna, da ima daleč doli na jugoizhodu svojo korenino. Ko sem se jaz v nabiranje narodnih pesmi v zagrebške okolici spustil, se mi je to naj bolj čudno zdelo, da sem v večem delu narodnih pesmi našel vokativ in imperfekt, ktere oblike slovenski narod zagrebške okolice v navadnem govoru, vzlasti kar se imperfekta tiče, nikdar ne rabi. Vokativ in posebno imperfektum v narodnih pesmih zagrebške okolice pa na to